

Зміни такої високої складності та комплексності, як правило, не відбуваються спонтанно, а включає безліч проміжних станів. Сьогодні трансформація бізнесу це не разовий захід, а безперервний процес від зародження до занепаду чи реорганізації. Отже, виникає потреба глобального мислення та враховуючи цикли трансформації, опановуючи в кожному із них нововведення, щоб організація залишалася ефективною та стійкою під час її безперервного вдосконалення та адаптації.

Отже, ціннісний підхід до цифрової трансформації бізнесу будується на визначенні цінності, яку цифровий проєкт здатен надати користувачеві або клієнту, причому для різних клієнтів цифровий проєкт формує різні ціннісні пропозиції. Вони дають змогу орієнтувати завдання і функціональні можливості проєкту на конкретного споживача, виявити і вирішити чітко визначені завдання з вмінням передбачити їх результативність.

Література:

1. Biliavskiy V., Biliavska Y., Umantsiv Y., Shestack Y., Zhurba O. Khavanov A. Digital technologies in the financial sector of the economy. *Financial and credit activity problems of theory and practice*. 2024. № 4(57). С. 171-183.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОБЛІКУ ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВА

Бержанір І.А., кандидат економічних наук, доцент,
Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини, м. Умань, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7035-1170>

Система управління доходами на підприємствах не може ефективно функціонувати без належного їх нормативно-правового забезпечення.

Нормативно-правова база регулювання обліку доходів наразі є чисельною та містить значну кількість вимог, дотримання яких є обов'язковим.

**Характеристика нормативно-правових актів,
що регулюють облік доходів**

Нормативно-правовий акт	Характеристика нормативного документу
Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	Визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності.
НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»	Визначаються методологічні аспекти формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи підприємства та її розкриття у фінансовій звітності.
НП(С)БО 15 «Дохід»	Визначено критерії визнання, оцінки, класифікацію доходів для облікових цілей, а також особливості розкриття інформації про доходи у примітках до фінансової звітності.
МСБО 18 «Дохід»	Розкрито сутність доходу, оцінка та класифікація, особливості розкриття інформації про доходи у примітках до фінансової звітності.

Характеристику основних нормативно-правових актів, що регулюють облік доходів на підприємствах, наведено у табл.

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи суб'єктів господарювання визначають НП(С)БО 15 «Дохід» та МСБО 18 «Дохід» за напрямками їх визнання, оцінки, складу та класифікації [1; 2].

Порівнюючи основні положення національних та міжнародних стандартів, слід зазначити, що вони мають багато спільного у критеріях визнання доходу, його оцінки (оцінюється за справедливою вартістю) та розкриття інформації про доходи у примітках до фінансової звітності (відмінністю є класифікація доходів за групами) [3]. Розбіжності між стандартами виникають стосовно класифікації доходів.

Так, НП(С)БО 15 класифікує дохід за такими групами: «дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг); чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг); інші операційні доходи; фінансові доходи; інші доходи» [1]. Однак МСБО 18 розрізняє: «дохід від реалізації товарів; дохід від надання послуг; відсотки, рояліті, дивіденди» [2]. Дана розбіжність впливатиме на організацію синтетичного та аналітичного обліку доходів діяльності.

Вчені також наголошують на тому, що основна відмінність між МСБО і П(С)БО щодо доходу полягає у скороченій формі останнього,

тобто під час складання національних стандартів деякі аспекти були повністю не розкриті, а саме [4; 5]:

- національних стандартах оцінка моменту, на який підприємство передає покупцеві істотні ризики та винагороди від володіння певним активом, вимагає детального вивчення обставин операцій для впевненості в передачі ризику;

- національні стандарти не задовольняють критерії визнання доходу після доставки товарів клієнту;

- НП(С)БО 15 не регламентує ситуацію отримання готівки від реалізації до того, як здійснюється доставка товару або виконання послуг.

Таким чином, попри те, що національні стандарти бухгалтерського обліку ґрунтуються на міжнародних, НП(С)БО 15 та МСБО 18 не є тотожними, оскільки структура міжнародного стандарту є значно ширшою, тобто у ньому більш конкретизовано певні положення. Тому основним напрямом гармонізації є поступове введення МСБО в облікову практику українських підприємств.

Отже, нормативно-правове регулювання обліку доходів є важливим чинником ефективної організації бухгалтерського обліку та контролю на підприємствах. Важливою умовою раціональної системи обліку є складена облікова політика, в якій висвітлені аспекти оцінки, визнання, переліку та складу доходів, а також періодичності їх віднесення на фінансові результати.

Література:

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 29.11.99 № 290. URL: <http://www.minfin.gov.ua> (дата звернення: 10.01.2025).

2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 18 «Дохід» зі змінами і доповненнями URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_025#Text (дата звернення: 10.01.2025).

3. Васильєва В.Г., Семенюк Д.Ю. Облік доходів і витрат: напрями гармонізації міжнародних та національних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності. *Економічний простір*. 2019. Вип. 147. С. 128-139.

4. Berzhanir I., Berzhanir A., Yashchuk T., Kirdan O., Yevchuk L., Belinska S. Features of Enterprise Cost Management. *Opportunities and Risks in AI for Business Development. Studies in Systems, Decision and Control*. 2024. Vol. 545. P. 699-709. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-031-65203-5_61

5. Бержанір І.А. Витрати підприємства: сутність та особливості управління в сучасних умовах. *Sustainable Socio-Economic Development Journal*. 2023. № 1(1). С. 35-41. DOI: [https://doi.org/10.31499/2786-7838.ssedj.2023.1\(1\).35-41](https://doi.org/10.31499/2786-7838.ssedj.2023.1(1).35-41)